

POLISI ANGHENION DYSGU YCHWANEGOL

Cymeradwyd gan y Corff Llywodraethol - - 19/03/25

Dyddiad Adolygu - Mawrth 2027

Cynnwys

1. Rhagymadrodd a Gweledigaeth
2. Fframwaith Cyfreithiol
3. Diffiniadau ac Egwyddorion
4. Swyddogaethau a Chyfrifoldebau
5. Adnabod, Asesu ac Adolygu
6. Cynlluniau Datblygu Unigol (CDU)
7. Cwricwlwm a Dulliau Addysgu
8. Trawsnewidiadau
9. Gweithio gydag Asiantaethau Allanol
10. Cyfranogiad Rhieni/Gofalwyr a Disgyblion
11. Darpariaeth Gymraeg
12. Datblygiad Staff
13. Monitro a Gwerthuso
14. Trefn Gwyno
15. Adolygu Polisi

1. Rhagymadrodd a Gweledigaeth

Yn Ysgol Y Berllan Deg, credwn fod gan bob plentyn alluoedd, diddordebau ac anghenion dysgu unigryw. Rydym wedi ymrwmo i ddarparu amgylchedd addysgol cynhwysol lle gall pob disgybl, beth bynnag fo'i anghenion dysgu ychwanegol, gyflawni ei lawn botensial.

Mae'r polisi hwn yn amlinellu ein dull o gefnogi dysgwyr ag Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) yn unol â Chod Ymarfer ADY Cymru a Chwricwlwm Cymru. Mae'n adlewyrchu ein hymrwymiad i ddull sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn ac sy'n blaenoriaethu llais y plentyn ac yn hybu ei les a'i lwyddiant academaidd.

Ein gweledigaeth yw creu cymuned ysgol gwbl gynhwysol lle:

- Gwerthfawrogi pob disgybl yn gyfartal

- Dethlir amrywiaeth
- Byddwn yn nodi a mynd i'r afael â rhwystrau i ddysgu
- Mae gan bob disgybl fynediad i addysg o ansawdd uchel
- Gall pob plentyn symud ymlaen a chael llwyddiant

2. Fframwaith Cyfreithiol

Mae'r polisi hwn wedi'i ddatblygu yn unol â'r ddeddfwriaeth a'r canllawiau canlynol:

- Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018
- Cod ADY Cymru 2021
- Fframwaith Cwricwlwm i Gymru
- Deddf Cydraddoldeb 2010
- Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn (CCUHP)
- Canllawiau Llywodraeth Cymru ar addysg gynhwysol

3. Diffiniadau ac Egwyddorion

3.1 Diffiniad o ADY

Yn unol â Deddf ADY a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018, mae gan ddisgybl anghenion dysgu ychwanegol os oes ganddo anhawster dysgu neu anabledd sy'n galw am ddarpariaeth ddysgu ychwanegol (DdY).

Mae gan blentyn o oedran ysgol gorfodol anhawster dysgu neu anabledd os yw:

- Yn cael anhawster sylweddol fwy wrth ddysgu na'r mwyafrif o rai eraill o'r un oedran; neu
- Bod ag anabledd sy'n eu hatal neu'n eu rhwystro rhag gwneud defnydd o gyfleusterau addysgol a ddarperir yn gyffredinol ar gyfer eraill o'r un oedran mewn ysgolion prif ffrwd.

3.2 Egwyddorion Craidd

Mae ein darpariaeth ADY yn cael ei harwain gan yr egwyddorion canlynol:

- Dulliau sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn: Mae barn, dymuniadau a theimladau'r plentyn yn ganolog i'r holl brosesau gwneud penderfyniadau.
- Adnabod ac ymyrryd yn gynnar: Nodi a mynd i'r afael ag ADY cyn gynted â phosibl.
- Cydweithio ac integreiddio: Gweithio ar y cyd â rhieni/gofalwyr, disgyblion a gweithwyr proffesiynol.

- Addysg gynhwysol: Mae gan bob dysgwr hawl i gael mynediad i gwricwlwm eang, cytbwys a pherthnasol.

- Ystyried y Gymraeg: Sicrhau bod anghenion iaith Gymraeg yn cael eu hystyried mewn darpariaeth ADY.

- Osgoi gwahaniaethu: Sicrhau na wahaniaethir yn erbyn plant ag ADY mewn addysg a gweithgareddau cysylltiedig.

4. Swyddogaethau a Chyfrifoldebau

4.1 Y Corff Llywodraethol

Bydd y corff llywodraethu yn:

- Sicrhau bod yr ysgol yn cydymffurfio â'r Cod Ymarfer ADY a deddfwriaeth berthnasol
- Sicrhau bod adnoddau digonol yn cael eu dyrannu i gwrdd ag anghenion disgyblion ag ADY
- Penodi llywodraethwr gyda chyfrifoldeb penodol am ADY
- Adolygu'r polisi a'r ddarpariaeth ar gyfer disgyblion ag ADY yn rheolaidd

4.2 Y Pennaeth

Bydd y pennaeth yn:

- Cymryd cyfrifoldeb cyffredinol am weithredu'r polisi ADY
- Rhoi gwybod i'r corff llywodraethu am faterion ADY
- Gweithio'n agos gyda'r Cydlynnydd ADY (CADY)
- Rheoli cyllideb ac adnoddau ADY
- Meithrin diwylliant o gynhwysiant o fewn yr Ysgol

4.3 Y Cydlynnydd ADY (CADY)

Bydd y Cydlynnydd ADY yn:

- Cydlynu darpariaeth ar gyfer disgyblion ag ADY
- Cynghori a chefnogi staff ar faterion ADY
- Cynnal cofrestr ADY yr ysgol
- Goruchwylio datblygu, gweithredu ac adolygu Cynlluniau Datblygu Unigol (CDU)
- Cydgysylltu â rhieni, asiantaethau allanol, ac ysgolion eraill
- Cydlynu gweithrediad y polisi ADY o ddydd i ddydd
- Trefnu a chadeirio cyfarfodydd adolygu

- Cefnogi datblygiad staff mewn ADY
- Monitro effeithiolrwydd y ddarpariaeth ADY

4.4 Athrawon Dosbarth

Bydd athrawon dosbarth yn:

- Adnabod disgyblion a all fod ag ADY a thrafod pryderon gyda'r Cydlynnydd ADY
- Gweithredu strategaethau i gefnogi disgyblion ag ADY yn eu dosbarth
- Cyfrannu at ddatblygu CDU
- Gwahaniaethu'r cwricwlwm i ddiwallu anghenion pob disgybl
- Monitro cynnydd disgyblion ag ADY
- Cydgyssylltu â rhieni/gofalwyr, y Cydlynnydd ADY, a staff cymorth

4.5 Staff Cymorth

Bydd staff cymorth yn:

- Gweithio gydag athrawon i gefnogi disgyblion ag ADY
- Cyfrannu at ddatblygu ac adolygu CDU
- Gweithredu ymyriadau penodol yn ôl y cyfarwyddyd
- Cadw cofnodion o'r gefnogaeth a ddarperir
- Mynychu hyfforddiant perthnasol

4.6 Disgyblion

Bydd disgyblion yn cael eu hannog i:

- Cymryd rhan yn yr holl brosesau gwneud penderfyniadau sy'n ymwneud â'u haddysg
- Cyfrannu at ddatblygu ac adolygu eu CDU
- Rhannu eu barn ar eu cryfderau, eu hanawsterau a'u dyheadau
- Cymryd cyfrifoldeb am eu dysgu eu hunain lle bo'n briodol

4.7 Rhieni/Gofalwyr

Bydd rhieni/gofalwyr yn cael eu hannog i:

- Weithio mewn partneriaeth â'r ysgol
- Rannu gwybodaeth berthnasol am eu plentyn

- Gymryd rhan yn y gwaith o ddatblygu ac adolygu CDU
- Gefnogi dysgu eu plentyn gartref
- Fynychu cyfarfodydd ynglŷn â chynnydd eu plentyn

5. Adnabod, Asesu ac Adolygu

5.1 Adnabod

Mae canfod ADY yn gynnar yn hanfodol. Bydd yr ysgol yn defnyddio ystod o ddulliau i adnabod disgyblion a all fod ag ADY:

- Gwybodaeth o feithrinfeydd/ysgolion bwydo
- Pryderon a godwyd gan rieni/gofalwyr
- Pryderon a godwyd gan athrawon neu staff eraill
- Systemau asesu a monitro ysgol gyfan
- Sgrinio ac asesiadau diagnostig
- Gwybodaeth gan asiantaethau allanol

5.2 Ymagwedd Graddedig

Rydym yn dilyn dull graddedig o nodi a chefnogi disgyblion ag ADY:

Darpariaeth Sydd ar Gael Fel Arfer: Addysgu gwahaniaethol o ansawdd uchel i bob disgybl.

Darpariaeth Dysgu Ychwanegol yn yr Ysgol (DdY): Pan nodir bod gan ddisgybl ADY, bydd yr athro dosbarth a'r Cydlynnydd ADY yn cydweithio i:

- Asesu anghenion y disgybl yn fanwl
- Gynllunio ymyriadau a chefnogaeth briodol
- Weithredu'r cymorth arfaethedig
- Adolygu effeithiolrwydd y cymorth a'i effaith ar gynnydd y disgybl

Cynllun Datblygu Unigol (CDU): Ar gyfer disgyblion ag anghenion mwy cymhleth, bydd CDU yn cael ei ddatblygu mewn ymgynghoriad â'r disgybl, rhieni/gofalwyr, a gweithwyr proffesiynol perthnasol.

5.3 Asesu

Bydd asesu ADY yn drylwyr ac yn gydweithredol, gan gynnwys:

- Arsylwi'r disgybl mewn gwahanol gyd-destunau
- Dadansoddiad o waith y disgybl

- Trafodaethau gyda'r disgybl a'r rhieni/gofalwyr
- Aseidiadau safonol lle bo'n briodol
- Mewnbwn gan weithwyr proffesiynol arbenigol pan fo angen

5.4 Adolygu

Cynhelir adolygiadau rheolaidd i fonitro cynnydd disgyblion ag ADY a gwerthuso effeithiolrwydd cymorth:

- Bydd athrawon dosbarth yn monitro cynnydd pob disgybl yn barhaus
- Bydd adolygiadau ffurfiol o CDU yn cael eu cynnal o leiaf unwaith y flwyddyn
- Bydd adolygiadau ychwanegol yn cael eu trefnu yn ôl yr angen
- Bydd pob adolygiad yn cynnwys y disgybl a'r rhieni/gofalwyr

6. Cynlluniau Datblygu Unigol (CDU)

6.1 Pwrpas

Mae Cynllun Datblygu Unigol (CDU) yn ddogfen statudol ar gyfer dysgwyr y nodir bod ganddynt ADY. Y CDU:

- Disgrifio ADY y disgybl
- Yn amlinellu'r DDdY sydd ei angen i ddiwallu'r anghenion hynny
- Gosod targedau penodol, mesuradwy, cyraeddadwy, perthnasol ac â chyfyngiad amser (SMART).
- Yn cofnodi barn, dymuniadau a theimladau'r disgybl a'i rhieni/gofalwyr
- Yn nodi'r unigolion cyfrifol am gyflwyno'r DDdY

6.2 Proses Ddatblygu

Bydd CDU yn cael eu datblygu drwy ddull sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn:

- Trefnu cyfarfod cychwynnol gyda'r disgybl, rhieni/gofalwyr, a gweithwyr proffesiynol perthnasol
- Defnyddio offer sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn i gasglu gwybodaeth am gryfderau, anawsterau a dyheadau'r disgybl
- Adnabod canlyniadau a chefnogaeth briodol ar y cyd
- Drafftio'r CDU yn seiliedig ar y trafodaethau
- Rhannu'r CDU drafft gyda phob rhanddeiliad i gael adborth
- Cwblhau a gweithredu'r CDU

6.3 Cynnwys

Bydd pob CDU yn cynnwys:

- Gwybodaeth fywgraffyddol sylfaenol
- Disgrifiad o ADY y disgybl
- Disgrifiad o'r DDdY sydd ei angen
- Y canlyniadau y mae'r DDdY yn ceisio eu cyflawni
- Yr amserlen ar gyfer cyflawni'r canlyniadau hyn
- Trefniadau ar gyfer monitro ac adolygu'r CDU
- Barn y disgybl a'r rhieni/gofalwyr
- Cyfraniadau gan weithwyr proffesiynol perthnasol

6.4 Proses Adolygu

Bydd CDU yn cael eu hadolygu o leiaf bob blwyddyn i:

- Asesu cynnydd tuag at y canlyniadau penodedig
- Ystyried a yw'r DDdY yn dal yn briodol
- Gosod targedau newydd os oes angen
- Diweddarau gwybodaeth yn ôl yr angen
- Sicrhau cyfranogiad parhaus y disgybl a'r rhieni/gofalwyr

7. Cwricwlwm a Dulliau Addysgu

7.1 Mynediad i'r Cwricwlwm

Bydd pob disgybl ag ADY yn cael mynediad i gwricwlwm eang, cytbwys a pherthnasol sy'n cyd-fynd â Chwricwlwm i Gymru. Bydd hyn yn cael ei gyflawni trwy:

- Wahaniaethu dulliau addysgu, deunyddiau, a disgwyliadau
- Addasu'r amgylchedd dysgu
- Ddefnyddio adnoddau ac offer arbenigol
- Gefnogaeth gan oedolion ychwanegol lle bo angen
- Weithredu ymyriadau penodol

7.2 Dulliau Addysgu

Bydd athrawon yn defnyddio ystod o strategaethau i ddiwallu anghenion disgyblion ag ADY:

- Dulliau addysgu amlsynhwyraidd
- Trefniadau grwpio hyblyg

- Sgaffaldiau
- Cefnogaeth weledol ac adnoddau
- TGCh i wella mynediad i ddysgu
- Arferion cyson a chllir
- Strategaethau cefnogi ymddygiad cadarnhaol

7.3 Asesu ar gyfer Dysgu

Bydd arferion asesu yn gynhwysol ac yn gefnogol:

- Defnyddir asesu ffurfiannol i nodi cryfderau a meysydd i'w datblygu
- Bydd yr adborth yn glir, yn benodol ac yn gefnogol
- Bydd meini prawf llwyddiant yn eglur ac yn hygyrch
- Bydd disgyblion yn cymryd rhan mewn hunanasesu
- Bydd dulliau asesu yn cael eu haddasu i sicrhau eu bod yn hygyrch i bawb

8. Trawsnewidiadau

8.1 Cynllunio Pontio

Bydd cynllunio gofalus yn sicrhau trosglwyddiad esmwyth i ddisgyblion ag ADY:

- Rhwng dosbarthiadau o fewn yr ysgol
- O feithrinfa/cyn ysgol i gynradd
- O'r ysgol gynradd i'r ysgol uwchradd
- Rhwng darpariaeth prif ffrwd a darpariaeth arbenigol os yn berthnasol

8.2 Trefniadau Pontio

Gall drefniadau pontio gynnwys:

- Cyfarfodydd cynllunio cynnar yn cynnwys yr holl rhanddeiliaid perthnasol
- Ymweliadau ychwanegol â lleoliadau newydd
- Creu llyfrynau pontio neu straeon cymdeithasol
- Rhannu gwybodaeth (gyda chaniatâd)
- Adolygiadau pontio o CDU
- Cefnogaeth barhaus yn ystod y cyfnod cychwynnol yn y lleoliad newydd

9. Gweithio gydag Asiantaethau Allanol

9.1 Cydweithio Aml-asiantaeth

Bydd yr ysgol yn cydweithio ag ystod o asiantaethau allanol i gefnogi disgyblion ag ADY:

- Gwasanaethau ADY Awdurdodau Lleol
- Gwasanaeth Seicoleg Addysg
- Athrawon Arbenigol AALI (ASD, EHW, LST, SLCN, Blynyddoedd Cynnar)
- Therapi Iaith a Lleferydd
- Therapi Galwedigaethol
- Ffisiotherapi
- Gwasanaethau Iechyd Meddwl Plant a'r Glasoed (CAMHS)
- Gwasanaethau Cymdeithasol
- Gweithwyr Iechyd Proffesiynol
- Mudiadau gwirfoddol

9.2 Proses Atgyfeirio

Bydd cyfeiriadau at asiantaethau allanol yn:

- Cael eu gwneud gyda chaniatâd rhieni
- Cael eu cydlynu gan y Cydlynnydd ADY
- Cynnwys gwybodaeth berthnasol am anghenion y disgybl a'r gefnogaeth a ddarparwyd eisoes
- Nodi y math o gyngor neu gefnogaeth a geisir

9.3 Integreiddio Cefnogaeth

Bydd yr ysgol yn sicrhau bod cefnogaeth gan asiantaethau allanol yn:

- Integreiddio i raglen addysgol y disgybl
- Cael ei adlewyrchu yn y CDU
- Wedi'i weithredu'n gyson gan staff yr ysgol
- Cael ei adolygu yn rheolaidd o ran ei effeithiolrwydd

10. Cyfranogiad Rhieni/Gofalwyr a Disgyblion

10.1 Partneriaeth gyda Rhieni/Gofalwyr

Mae'r ysgol yn cydnabod bod gan rieni/gofalwyr wybodaeth unigryw am eu plant a bydd yn:

- Gwerthfawrogi rhieni/gofalwyr fel partneriaid yn addysg eu plentyn
- Cyfathrebu'n rheolaidd gyda rhieni/gofalwyr am gynnydd eu plentyn
- Cynnwys rhieni/gofalwyr yn y prosesau gwneud penderfyniadau
- Darparu gwybodaeth mewn fformatau hygyrch
- Cynnig cefnogaeth i ddeall gweithdrefnau a darpariaeth ADY
- Cyfeirio at wasanaethau ychwanegol a grwpiau cymorth

10.2 Llais y Disgybl

Bydd disgyblion yn cymryd rhan weithredol mewn penderfyniadau am eu haddysg:

- Bydd eu barn yn cael ei cheisio a'i gwerthfawrogi
- Bydd dulliau sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn yn cael eu defnyddio i gasglu eu safbwyntiau
- Cyflwynir gwybodaeth mewn fformatau hygyrch
- Darperir cefnogaeth i'w helpu i fynegi eu barn
- Bydd eu cyfraniadau yn cael eu hadlewyrchu yn eu CDU

11. Darpariaeth Gymraeg

11.1 Ystyriaeth i'r Iaith Gymraeg

Fel ysgol cyfrwng Cymraeg, bydd Ysgol Y Berllan Deg yn:

- Sicrhau bod asesiadau ADY yn ystyried sgiliau Cymraeg y disgybl
- Darparu DDdY yn Gymraeg lle bo'n briodol
- Ystyried effaith dwyieithrwydd ar anghenion dysgu disgyblion
- Cael mynediad at weithwyr proffesiynol sy'n siarad Cymraeg pan fo angen
- Darparu adnoddau a deunyddiau yn Gymraeg
- Cefnogi rhieni/gofalwyr nad ydynt efallai'n siarad Cymraeg

12. Datblygiad Staff

12.1 Hyfforddiant a Chymorth

Bydd yr ysgol yn sicrhau bod gan yr holl staff y wybodaeth a'r sgiliau i gefnogi disgyblion ag ADY:

- Bydd y Cydlynedd ADY yn ymgymryd â hyfforddiant arbenigol fel sy'n ofynnol gan y Cod ADY

- Bydd yr holl staff addysgu a chymorth yn cael hyfforddiant ADY rheolaidd
- Bydd staff newydd yn derbyn gwybodaeth ar weithdrefnau ADY
- Cefnogir staff i ddatblygu arbenigedd mewn meysydd penodol o ADY
- Bydd anghenion hyfforddi yn cael eu nodi trwy brosesau rheoli perfformiad
- Bydd arbenigedd allanol ar gael pan fo angen

13. Monitro a Gwerthuso

13.1 Monitro Darpariaeth

Bydd effeithiolrwydd y ddarpariaeth ADY yn cael ei fonitro'n rheolaidd trwy:

- Ddadansoddiad o ddata cynnydd disgyblion
- Arsylwi addysgu a dysgu
- Craffu ar ddogfennau cynllunio a CDU
- Adborth gan ddisgyblion, rhieni/gofalwyr a staff
- Adolygiadau ac arolygiadau allanol

13.2 Gwerthuso Effaith

Bydd effaith darpariaeth ADY yn cael ei gwerthuso o ran:

- Cynnydd disgyblion tuag at ganlyniadau CDU
- Cyfranogiad disgyblion ac ymgysylltiad â dysgu
- Lles a hyder disgyblion
- Bodlonrwydd rhieni/gofalwyr
- Gwerth am arian

13.3 Adrodd

Bydd y Cydlynnydd ADY yn adrodd i'r:

- Pennaeth
- Corff llywodraethu
- Awdurdod Lleol yn ôl y gofyn

14. Trefn Gwyno

14.1 Datrysiad Anffurfiol

Dylai rhieni/gofalwyr sydd â phryderon am ddarpariaeth ADY drafod y rhain i ddechrau gyda'r:

- Athro dosbarth
- Cydlynnydd ADY
- Pennaeth

Gellir datrys y rhan fwyaf o bryderon trwy drafodaeth anffurfiol a chydweithio.

14.2 Cwynion Ffurfiol

Os na ellir datrys pryderon yn anffurfiol, gall rhieni/gofalwyr wneud cwyn ffurfiol yn dilyn trefn gwyno'r ysgol.

14.3 Datrys Anghydfodau

Mae gan rhieni/gofalwyr yr hawl i gael mynediad at:

- Drefniadau datrys anghydfod yr Awdurdod Lleol
- Tribiwnlys Addysg Cymru ar gyfer materion yn ymwneud â CDU

15. Adolygu Polisi

Bydd y polisi hwn yn cael ei adolygu'n flynyddol i sicrhau ei fod yn parhau i fod yn gydnaws â:

- Deddfwriaeth gyfredol a Chod ADY Cymru
- Cwricwlwm i Gymru
- Gweithdrefnau Awdurdod Lleol
- Arfer orau mewn darpariaeth ADY

Adolygwyd a chymeradwywyd y polisi gan y corff llywodraethu ar: [DYDDIAD]

Dyddiad adolygu nesaf: [DYDDIAD]